

Staff Consult S.r.l.

Via Marco Celio Rufo 12

00175 - Roma, Italia

Tel.: +390694015389 Fax: +390694816765

www.staffconsult.it

O2: Curriculum

pentru cursul de formare a
Educatorilor de Adulți

*“Managementul grupurilor
multiculturale și multi-etnice de cursanți
adulți pentru toleranță și bună
conviețuire”*

CUPRINS

INTRODUCERE	Error! Bookmark not defined.
DEFINIȚII CONCEPTUALE	Error! Bookmark not defined.
Cultură.....	5
Competențe interculturale	Error! Bookmark not defined.
Incidente critice.....	Error! Bookmark not defined.
Interculturalitate, multiculturalitate, pluriculturalitate.....	Error! Bookmark not defined.
Educație comunitară	Error! Bookmark not defined.
Dimensiunea religioasă în educația interculturală	Error! Bookmark not defined.
OBIECTIVELE GENERALE ALE ÎNVĂȚĂRII.....	Error! Bookmark not defined.
Capacitatea cursanților	Error! Bookmark not defined.
Competența diverselor stiluri de comunicare	Error! Bookmark not defined.
Antreprenoriat și "learnfare"	Error! Bookmark not defined.
Primirea, ascultarea, orientarea	Error! Bookmark not defined.
Educația în domeniul media	Error! Bookmark not defined.
REZULTATELE ÎNVĂȚĂRII	Error! Bookmark not defined.
Învățarea	Error! Bookmark not defined.
Consiliere și orientare	Error! Bookmark not defined.
Planificare și gestionare	Error! Bookmark not defined.
Sprijinul	Error! Bookmark not defined.
SPRIJINIREA CELOR CARE ÎNVĂȚĂ PENTRU EVALUAREA ABILITĂȚILOR	23
Abordări și obstacole	Error! Bookmark not defined.
Colectarea informațiilor	Error! Bookmark not defined.
Măsurarea învățării	Error! Bookmark not defined.
Teste și examinări practice.....	25
MATERIALE ȘI RESURSE.....	Error! Bookmark not defined.

INTRODUCERE

Pregătirea de calitate a educatorilor de adulți, ca factor important care afectează performanța cursantului, câștigă atenție în cadrul strategiei ET 2020 (Comisia Europeană 2010), punând accent pe rolul complex al **formatorilor ca tutori/facilitatori**, în cadrul sistemelor educaționale care au ca scop menținerea unui ritm în concordanță cu nevoile în continuă schimbare ale formatorilor. Prin urmare, literatura europeană se axează pe principiile comune ale competențelor și calificărilor educatorilor europeni (Comisia Europeană 2005), precum și pe îmbunătățirea formării profesorilor. Comisia Europeană prevede trei arii mari de competențe pentru educatori, pregătiți să lucreze cu persoane care învață pe tot parcursul vieții: lucrul cu cunoștințe, tehnologie și informație; lucrul cu oameni; lucrul în și cu societatea, reamintind accentul pus pe competențele generale, transversale pentru LLL (Comisia Europeană 2007).

Acest curriculum de formare este dezvoltat în cadrul proiectului Us&Them pentru a sprijini dezvoltarea competențelor educatorilor de adulți. Include definiții ale rezultatelor învățării și sugestii practice pentru educatori și va fi baza pentru mobilitatea internațională de formare în care vor fi implicați formatori veniți din țările partenere ale proiectului. Se speră să fie de interes și să ajungă la personalul de la toate nivelurile din cadrul instituțiilor și organizațiilor de formare care lucrează în sectorul educației adulților.

Acest curriculum de formare a fost construit pornind de la evidențe rezultate în urma implementării primei faze a proiectului Us&Them (Rezultatul intelectual 1 și Mobilitatea C1), care respectă scenariul prezentat mai sus. Faza ascultării active a cursanților, profesorilor și actorilor-cheie din sistemele de educația adulților din țările partenere, ne-a permis să evidențiem niște tendințe comune, ca de exemplu:

- În cadrul educației adulților, învățarea este un proces colaborativ, prin intermediul căruia cursanții ating o interpretare nouă sau revizuită a propriei experiențe;
- Cursanții adulți străini se simt adesea neputincioși în ceea ce privește participarea la viața publică. Este dificil de identificat responsabilitățile participării personale în rețeaua complexă a realității de astăzi. Învățarea interculturală este despre democrație și cetățenie și implică luarea unei atitudini împotriva discriminării, excluderii și a mecanismelor pe care acestea se bazează;
- Cursanții adulți străini au adesea puțin timp pentru a exprima și încuraja diversitatea, pentru a insista pe dreptul de a fi și de a te purta diferit, pentru a învăța să aibă aceleași oportunități în locul poziției dominante. Învățarea interculturală acordă o importanță deosebită diferențelor, contextelor diferite ale vieții și relativismului cultural;
- Procesele de învățare interculturală cu adulți străini ar trebui să se bazeze pe realitatea lor. O situație de învățare interculturală planificată va trebui să facă față și să integreze tendințe contradictorii care, dacă se discută deschis, pot fi puncte de plecare posibile către un dialog intercultural adevărat;
- Nevoia de a dobândi noi modalități de gestionare a conflictului, și de a deveni mai conștient de modelele și prejudiciile mentale pentru a opera o descentralizare a viziunii care permite deschiderea către posibilitatea de a negocia și de a construi noi relații;
- Ca răspuns la creșterea participării în scădere a adulților străini la programele de formare, abordarea educațională inclusivă trebuie să își modernizeze instrumentele de predare și de evaluare pentru a identifica și valorifica expertiza diversă acumulată a cursanților. Aceste

instrumente sunt necesare pentru a evita ca educatorii să reacționeze cu o reducere sau o suspendare a așteptărilor cursanților din toate mediile, care nu au instrumentele asigurate de sistemul școlar, și în același timp să facă experiența de învățare mai eficientă, interactivă și motivantă pentru toți;

- Integrarea socială și procesele de incluziune nu sunt adesea subiecte de actualitate și sunt slab reprezentate în media. Necesitatea este resimțită în regândirea imaginii pe care oamenii o au despre societatea europeană și în stimularea unui conținut narativ alternativ al diversității culturale, mai degrabă decât cel oferit de majoritatea mediei, care oferă adesea un conținut distorsionat și stereotip referitor la imigranți;

- Peisajul activităților educaționale pentru imigranți și rezidenți străini este extrem de divers și eterogen. Ca rezultat, nici chiar profilul profesional al educatorilor de adulți nu este unic. În unele cazuri, voluntari și profesioniști care provin din domenii destul de diferite pot lucra ca educatori în ONG-uri; adesea diversitatea abilităților educatorilor este văzută ca o resursă de către organizații pentru a oferi formări trans-disciplinare și pentru a-și deschide activitățile către comunitățile locale.

Lista reflecțiilor, care nu se pretinde a fi completă, a fost dezvoltată în cadrul unei sesiuni de brainstorming în a doua întâlnire internațională a proiectului Us&Them (Drogheda, 6/7 Aprilie 2016). Aceste reflecții au fost dezvoltate cu scopul de a orienta etapele de prelucrare a curriculum-ului de formare (Rezultatul Intelectual 2).

DEFINIȚII CONCEPTUALE

Acest curriculum de formare se adresează unei audiențe largi de educatori, care așa cum am precizat pot avea fundamente (fonduri) educaționale foarte diferite. Din această cauză, am simțit că este important să includem în acest document o secțiune pentru definiții ale unor concepte cheie, care îi pot ajuta pe educatori să identifice clar elemente comune pentru reflecție asupra itinerariului de învățare propus de proiectul Us&Them.

CULTURĂ

Toate ideile cu privire la învățarea interculturală sunt bazate pe un concept implicit al culturii, și toate au în comun perceperea conceptului de cultură ca ceva creat de oameni. Cultura în sine este un termen recunoscut a fi dificil de definit. Termenul de *cultură* are multe înțelesuri și interpretări diferite și și-a schimbat el însuși înțelesul de-a lungul timpului. În plus, toate culturile sunt dinamice și se schimbă în mod constant în timp ca rezultat al evenimentelor și dezvoltărilor politice, istorice și economice, și ca rezultat al interacțiunilor și influențelor cu alte culturi. Majoritatea societăților au mai multe straturi sau niveluri de cultură. Un alt nivel al culturii este sub-cultura, care este o caracteristică a societăților în care oamenii au venit din părți diferite ale lumii și care mențin unele tradiții culturale, făcându-le parte dintr-o sub-cultură identificabilă în noua societate.

CULTURA CA O CEAPĂ (Hofstede, 1991)

G. Hofstede, unul dintre părinții cercetării comunicării interculturale, compară cultura cu o ceapă. Gândește-te la cultură ca la o ceapă: oamenii văd și percep numai stratul de la suprafață, comportamentul exterior; dar în interior sunt straturi diferite care influențează comportamentele: norme morale, valori, mituri, rituale etc.

Gândind modelul cultura ca o ceapă, putem identifica cel puțin patru straturi diferite. În plus, oamenii care experimentează migrațiile pot face față straturilor suprapuse, care vor începe probabil un proces de redefinire a identității lor culturale. Iată un exemplu de elemente componente ale straturilor culturii:

1. Identitatea culturală
2. Rasă, gen, religie, etnie, clasă socială, sex, vârstă, abilitate psihică și fizică
3. Comunicare, motivație, percepții, atitudini, personalitate
4. Ocupație/carieră, religie, educație, cetățenie, generație (prima, a doua, a treia), limbă, ideologie politică, regiune (provincie), urban/rural, statut de imigrant și vârsta de imigrare, membru al unui grup majoritar/minoritar

CULTURA CA UN ICEBERG

“Teoria iceberg-ului” spune că termenul de cultură, ca și un iceberg, conține părți vizibile și invizibile (Hall 1976). Manifestările fiecărei culturi sunt precum vârful unui iceberg. Totuși, partea de dedesubt, cea ascunsă este fundația acestor manifestări vizibile. De asemenea, în cultură, există: părți ușor identificabile (limbă, muzică, arhitectură, literatură, etc.); fundamentele înrădăcinate, care sunt mai greu de văzut (istoria grupurilor, valori și norme, concepția despre relațiile umane, spațiul și

timpul,...). Dacă luăm în considerare influența evenimentelor migrației, partea iceberg-ului care pornește din apă reprezintă istoria pre-migrației, stratul mijlociu reprezintă istoria migrației inclusiv sedimentarea și stratul interior reprezintă factorii individuali. Legile, obiceiurile, ritualurile, gesturile, atitudinile la modă, mâncarea și obiceiurile de alimentație, obiceiurile de a saluta etc. Aceste elemente sunt toate parte dintr-o cultură, dar numai vârful iceberg-ului cultural. Elementele care influențează cel mai mult o cultură sunt cele care se află dedesubtul interacțiunilor zilnice. Aceste elemente sunt definite drept “orientarea valorilor” . “Orientarea valorilor” poate determina preferințele unor persoane către anumite rezultate sau atitudini mai degrabă decât spre altele (Katan, 1999).

Reflecția asupra culturii prin intermediul iceberg-ului urmărește să:

- Atragă atenția studenților către “dimensiunile ascunse” ale culturii;
- Îmbunătățească sensibilitatea studenților către mesajele implicite (utilizarea comunicării non-verbale, concepte ale percepției personale a spațiului și timpului);
- Stimuleze abilitatea studenților de a evalua posibile elemente de conflict în contactele interculturale și să îi încurajeze să anticipeze și să rezolve aceste conflicte;
- Promoveze înțelegerea și toleranța.

COMPETENȚE INTERCULTURALE

Decât să elaborăm o definiție clară a competențelor interculturale, am hotărât să facem referire la două studii recente pe care le considerăm cele mai adecvate cu abordarea proiectului Us&Them:

1. Dezvoltarea competențelor interculturale prin educație (COE, 2014)

Competențele interculturale sunt o combinație de atitudini, cunoștințe, înțelegeri și abilități puse în aplicare, care permite uneia, fie independent, fie împreună cu celelalte:

- să înțeleagă și să respecte oamenii care sunt percepuți ca având apartenențe culturale diferite de cele proprii;
- să răspundă în mod corespunzător, eficient și respectuos atunci când interacționează și comunică cu acest tip de oameni;
- să stabilească relații pozitive și constructive cu acest tip de oameni, să se înțeleagă pe sine și propriile apartenențe culturale multiple, prin intermediul întâlnirilor cu „diferențele culturale”.

Competențele interculturale ale unui individ nu sunt niciodată complete, dar pot fi întotdeauna îmbogățite și mai mult prin experiența continuă a diferitelor modalități de întâlnire interculturală.

2. Competența interculturală sunt abilitatea de a dezvolta cunoștințe specializate, deprinderi și atitudini care conduc la un comportament și o comunicare vizibilă, care sunt și eficiente și corespunzătoare în interacțiunile interculturale. Competența interculturală este astfel însoțită de abilitatea de a interacționa eficient și corespunzător în situații interculturale; este sprijinită de atitudini specifice și particularități emoționale, ca și de cunoștințe interculturale, deprinderi și reflecții (Deardorff, 2006).

În ultimii ani, o gamă variată de cercetări s-a axat pe măsurarea competențelor interculturale. Majoritatea cercetărilor sunt orientate către adulți, în special în ariile următoare: predarea limbilor, în cadrul căreia calitatea abilităților interculturale a personalului de predare are un impact mare (Clouet, 2012); impactul abilităților interculturale ale liderilor din domeniul afacerilor despre climatul de lucru și productivitatea companiilor (Mahadevan, Weissert e Müller, 2011); instrumentele digitale de creștere a competențelor interculturale și nevoia de dezvoltare a acestui tip de competență pentru cei care au un loc de muncă în cadrul căruia se asigură contactul digital cu utilizatori din toată lumea (Schenker, 2012).

Cu privire la educația adulților și pentru traseele dezvoltării abilităților educatorilor, propunem o articulare a competențelor interculturale în dobândirea cunoștințelor, abilităților și atitudinilor, derivate din modelul Deardorff:

Cunoștințe	Aptitudini	Atitudini
- <i>Auto-conștientizare culturală</i>: înțelegerea modului în care propria cultură a modelat imaginea identității și a lumii - <i>Cunoștințe specifice culturii</i>: analiza și explicarea informațiilor de bază despre alte culturi (istorie, valori, politică, economie, stiluri de comunicare, valori, credințe și practici) - <i>Conștientizare sociolingvistică</i>: dobândirea de competențe lingvistice locale de bază, evidențierea diferențelor în comunicarea verbală/non-verbală și ajustarea discursului unei persoane pentru adaptarea la naționalitățile din alte culturi - <i>Înțelegerea problemelor și a tendințelor globale</i>: explicarea semnificației și implicațiilor globalizării privind problemele locale către forțele globale	- <i>Ascultare, observare, evaluare</i>: folosind răbdarea și perseverența pentru a identifica și minimiza etnocentrismul, căutarea indiciilor și semnificațiilor culturale - <i>Analiză, interpretare și asociere</i>: căutarea legăturilor, cauzalității și relațiilor folosind tehnici de analiză comparativă - <i>Gândire critică</i>: vizualizarea și interpretarea lumii din punctul de vedere al altor culturi și identificarea propriei culturi.	- <i>Respect</i>: căutarea caracteristicilor altor culturi; valorificarea diversității culturale; gândirea comparativă, fără a aduce daune diferențelor culturale - <i>Deschiderea</i>: suspendarea criticării altor culturi; investirea în colectarea "probelor" pentru diferența culturală; fiind dispus să-i fie dovedit contrariul - <i>Curiozitate</i>: căutarea interacțiuni interculturale, văzând diferența ca o oportunitate de învățare, fiind conștient de propria ignoranță - <i>Descoperire</i>: tolerarea ambiguității și vizualizarea ei ca experiență pozitivă; dorința de a trece dincolo de propria zonă de confort

Cit. Ce este competența interculturală? Sabine McKinnon, Proiectul Perspective Globale CGU

Berardo, Deardorff, 2012, Clădirea competențelor culturale: Activități și modele inovatoare de pregătire interculturală

Acest model permite educatorilor să identifice un proces în două etape pentru dezvoltarea competenței interculturale:

1. Cunoștințele, abilitățile și atitudinile conduc la rezultate interne, care se referă la o persoană care învață să fie flexibilă, adaptabilă, empatică și care adoptă o perspectivă etno-relativă;
2. Aceste rezultate interne sunt reflectate în rezultatele externe (stiluri de comportament și de comunicare). Rezultatele externe reprezintă cele mai vizibile dovezi cu privire la dezvoltarea individuală a competenței interculturale.

INCIDENTE CRITICE

Incidentele critice sunt instrumente educaționale pentru îmbunătățirea competențelor interculturale ale cursanților în grupuri de învățare. Ele reprezintă o strategie pentru a încuraja reflecția în cadrul grupurilor (Mortari, 2005). Ele pot fi definite ca fiind scurte descrieri ale unor evenimente problematice, care produc un efect de surpriză și stimulează reflecții asupra evenimentelor descrise și în acest fel dobândesc o semnificație specială pentru cei care le-au trăit (Tripp, 2003; Mortari, 2005). Chiar și alegerea identificării unei situații date drept "accident" și interpretată drept "critică", implică o judecată de valoare asupra situației în sine. Din punct de vedere transcultural, acestea pot fi definite ca scurte descrieri de situații în care există o neînțelegere de comunicare rezultată din întâlnirea a două sisteme culturale diferite. Fiecare descriere a incidentului conține suficiente informații pentru a identifica scenariul, pentru a înțelege ce s-a întâmplat și, din fericire, să-i facă pe oameni să se gândească la sentimentele și reacțiile părților implicate. Diferențele culturale (înțelese ca fiind diferite presupuneri implicite) ale părților implicate nu sunt descrise analitic, dar sunt evidențiate și reflectate prin discuțiile de grup (Fowler, Blohm, 2004). Punctul cheie este că incidentele critice se concentrează asupra potențialului situațiilor de neînțelegere care trec dincolo de neînțelegerea lingvistică. Prin urmare, acestea se referă la o situație sau un eveniment care poate induce un sentiment de dezacord, oferind astfel posibilitatea de a cerceta într-un mod personal această experiență și de a genera soluții. Mai presus de toate, incidentele critice oferă posibilitatea de a vedea același eveniment problematic prin punerea în comun a altor puncte de vedere. Incidentele critice pot facilita dinamica de integrare interculturală care poate provoca schimbări în ceea ce privește reprezentările cognitive, susținerea proceselor de-construire a stereotipurilor care consolidează categoriile binare noi/ei (Us/Them) și care reprezintă baza atitudinilor intolerante.

INTERCULTURALITATE, MULTICULTURALITATE ȘI PLURICULTURALISM

Cuvintele multicultural și intercultural au devenit acum permanente în lexicul științelor educației. Cu toate acestea, nu întotdeauna sunt folosite în mod corespunzător: în mod eronat considerate interschimbabile, ele sunt adesea folosite ca sinonime. Dimpotrivă, acești doi termeni nu sunt echivalenți, dar ei se referă la diferite situații și practici, și stau la baza diferitelor concepții sociale și educaționale. Multiculturalismul este caracteristica unei situații sociale verificabile: coexistența unor oameni din medii culturale diferite. Interculturalismul este răspunsul educațional la societatea multiculturală și multiethnică (Surian, 2003). Educația interculturală este o perspectivă care trebuie să fie stabilită ferm în toate mediile educaționale, indiferent de prezența fizică în diferitele comunități, elevii cu diferite origini culturale: în societatea contemporană întotdeauna apare necesitatea de a se asocia cu diferite modele culturale, atitudini, comportamente, care trebuie să fie abordate într-o perspectivă trans-culturală. Termenul de multicularism a intrat în uz comun la sfârșitul anilor optzeci, indicând o societate în care culturile diferite trăiesc împreună respectându-se una pe cealaltă. Ideea, născută în special ca urmare a intensificării procesului de globalizare, este faptul că diferitele grupuri etnice, și în special minoritățile, își păstrează fiecare propriile particularități, menținându-și dreptul lor de a exista fără omologarea din partea unei culturi predominante.

Termenul de interculturalitate implică ideea conform căreia culturile sunt deschise unele către celelalte și învață unele de la altele într-o interacțiune dinamică, într-un fel de schimb creativ, fără a-și pierde identitatea. Interculturalitatea presupune a fi deschis, interesat, curios și empatic față de oamenii din alte culturi. Interculturalitatea, așa cum este definită de Direcția Lingvistică a Comisiei Europene în 2009, *atrage după sine o serie de competențe cognitive, afective și comportamentale de bază*.

Cunoștințe	Atitudini	Aptitudini
cunoștințe despre alte grupuri culturale, produsele și practicile lor, precum și cunoștințe despre modurile în care oamenii de diferite culturi interacționează	curiozitate, deschidere, respect pentru deosebire și empatie	abilități de interpretare și asociere (de exemplu, interpretarea unei practici dintr-o altă cultură și raportarea la practicile din cadrul propriei culturi), abilități de descoperire (cum ar fi capacitatea de a căuta și de a dobândi noi cunoștințe despre o cultură și practicile și produsele sale), precum și conștientizarea culturală critică (adică, capacitatea de a evalua în mod critic practicile și produsele propriei culturi cât și ale altora)

Cit. Societăți Multiculturale, Oameni Pluriculturals și Educație Interculturală, DG IV / EDU / LANG (2009) 15

În aceeași lucrare, Consiliul Europei stabilește o distanță conceptuală între interculturalitate și pluriculturalitate. Interculturalitatea presupune capacitatea de a interacționa, experiența și analiza diferențelor culturale, dobândind astfel atitudini necesare pentru a reflecta cu privire la aspecte care sunt luate de obicei de bune în cultura și mediul propriu. Pluriculturalitatea este adesea determinată de stabilizarea migrațiilor economice și politice, și se referă la capacitatea de a identifica și de a participa la mai multe culturi. (DG IV / EDU / LANG (2009) 15). Este mai probabil ca indivizii pluriculturals să provină din minoritatea etnică, decât din mediile etnice majoritare, deoarece indivizii minoritari, de obicei, nu au propria lor moștenire culturală etnică, ci trebuie, de asemenea, să se conecteze la aspectele culturii naționale majoritare dominante în care trăiesc. Cadrul European Comun de Referință pentru Limbi definește competențele pluriculturale ca fiind "abilitatea de a utiliza limbile în scopul comunicării și de a lua parte la interacțiuni interculturale, în care o persoană, privită

ca agent social are competențe, de diferite grade, în mai multe limbi și experiența mai multor culturi. Acest lucru nu este văzut ca superpoziția sau juxtapunerea de competențe distincte, ci mai degrabă ca existența unei competențe complexe sau chiar combinate pe care utilizatorul poate "contura". Pluriculturalismul impune capacitatea de a se identifica cu unele dintre normele, credințele și practicile mai multor culturi, împreună cu capacitatea de a participa activ la aceste culturi. Indivizii pluriculturale acționează ca potențiali mediatori între culturi diferite, având cunoștințe, comportamente, atitudini și competențe lingvistice necesare pentru a încuraja interacțiunile sociale între două sau mai multe culturi.

DIMENSINEA RELIGIOASĂ ÎN EDUCAȚIA INTERCULTURALĂ

În 2006, COE a publicat raportul *Diversitatea religioasă și Educația interculturală*: o carte de referință pentru școli. Scopul principal al cărții este acela de a oferi profesorilor și educatorilor posibilitatea să abordeze diversitatea religioasă într-o manieră pedagogică bazată pe respect reciproc și drepturile omului. Publicația scoate în evidență modul în care educația interculturală atentă la diferențele religioase ar putea facilita dezvoltarea competențelor interculturale, cum ar fi: capacitatea de a comunica și de a interacționa cu ceilalți; lucrul în echipă; învățarea prin cooperare; rezolvarea conflictelor; consolidarea încrederii; gândirea critică; capacitatea de a rezolva problemele controversate.

Cartea de referință a Consiliului Europei se axează pe trei trăsături principale, care caracterizează bunele practici ale educației interculturale, care se confruntă cu diversitatea religioasă:

1. Toleranță

Toleranța implică nu numai acceptarea că altora li se permite să se bucure de aceeași libertate acordată nouă de legi și norme. Toleranța se referă la atitudinea de a nu judeca concepțiile altora asupra a ceea ce înseamnă o "viață bună". Dobândirea de cunoștințe despre diferite credințe religioase și alegeri de viață ar trebui să servească unui obiectiv secundar: promovarea respectului pentru celelalte persoane care au aceeași demnitate în diferitele credințe religioase sau filozofice.

2. Reciprocitate

Reciprocitatea se bazează pe etică și se referă la abilități legate de interacțiuni sociale pozitive. Cei care învață ar trebui să poată înțelege la ce să se aștepte de la persoanele care nu împărtășesc aceleași credințe religioase și culturale. Educatorii care doresc să promoveze o atitudine pozitivă față de reciprocitate ar trebui să acorde atenție abilității studenților de a oferi demnitate egală conform așteptărilor altora cu privire la ce ar dori să vadă că este acordat sau recunoscut.

3. Simț civic

Concepția de relație socială, în termeni privind toleranța și reciprocitatea, conduce la o atitudine de responsabilitate civică în sfera publică. Conform lucrării citate COE, simțul civic, mai mult decât un ideal normativ, este legat de comportamente și atitudini, cum ar fi:

- Capacitatea de imparțialitate

Fără o capacitate de a se distanța de propriile convingeri morale sau religioase, elevii nu ar putea să înțeleagă modul în care diferite afirmații, înrădăcinate în diferite credințe, pot avea aceeași demnitate. Este totuși important să nu se suprapună simțul relativității și al relativismului: obiectivul imparțialității nu este dezrădăcinarea culturală, ci dezvoltarea unor atitudini cognitive necesare pentru a recunoaște că credințele sunt valide din punct de vedere al comunității care le deține;

- Moderația în exprimarea publică a identității

Moderația are multe în comun cu reciprocitatea: nu este vorba de a reprimă credințele religioase și concepțiile, ci se ocupă cu comportamentele de comunicare ce decurg din respect

reciproc. COE definește moderația ca a un "cod interior al vieții publice", astfel încât indivizii să poată trăi în conformitate cu convingerile lor, și în același timp să stabilească granițe ale exprimării acestor credințe, pentru a dezvolta relații pozitive cu alți oameni. Moderația nu se aplică numai grupurilor minoritare, unde convingerile religioase joacă un rol esențial în definirea comportamentelor morale. De asemenea, se aplică grupurilor majoritare, ale căror membrii pot dezvolta așteptări foarte mari în ceea ce privește libertatea de exprimare a altor grupuri culturale.

OBIECTIVE GENERALE DE ÎNVĂȚARE

Prima fază a analizei nevoilor de formare ale educatorilor de adulți, desfășurată în cadrul proiectului Us&Them au permis consorțiului proiectului să formuleze unele ipoteze privind rezultatele învățării pe care un curs de formare pentru educatori ar trebui să le obțină. Noi propunem mai jos principalele teme care au rezultat din dialogul cu părțile interesate, din sistemele de educație a adulților din țările partenere. Decizia de a cerceta aceste probleme și zone nu se dorește a fi exhaustivă. Acesta își propune să scoată în evidență câteva teme esențiale relevante pentru definirea rezultatelor învățării utilizate în proiectarea cursului de formare prevăzut în cadrul proiectului ne Us&Them.

CAPACITAREA CURSANȚILOR

Munca pentru responsabilizarea cursanților înseamnă promovarea autonomiei în comunicarea și relația dintre profesori și studenții străini. "Împuternicirea" educatorilor ar putea promova cooperarea în căutarea de soluții care necesită responsabilitate și participare activă a cursanților. Conceptul de împuternicire exprimă capacitatea unei persoane sau a unui grup / comunitate de a-și îmbunătăți abilitățile și capacitățile către o conștientizare a valorii și potențialului propriu. Împuternicirea este un proces dinamic, care ghidează și sprijină autonomia, stima de sine, auto-eficacitatea, angajamentul activ, responsabilitatea, puterea de alegere, capacitatea de planificare a oamenilor. Persoana "împuternicită" învață treptat să-și asume rolul principal al vieții sale, printr-o cale de cercetare, cunoaștere, experimentare continuă și de creștere de-a lungul întregii durate a vieții (Gualandi, 2009).

Educația adulților ar trebui să se concentreze tot mai mult în sprijinirea indivizilor și grupurilor să își asume un rol activ și să înțeleagă responsabilitățile maturității în toate fazele sale variate: intrarea în lumea muncii, întemeierea unei familii, schimbări legate de anii maturității, atenție și auto-îngrijire, pensionare, senioritate etc. În special, educația adulților ar trebui să vizeze sprijinirea oamenilor, astfel încât aceștia să poată găsi modalități de adaptare reușită la imprevizibilitatea viitorului. După cum a subliniat Edgar Morin (2001), educația trebuie să "învețe strategii care să abordeze evoluția sa neașteptată, nesigură și schimbătoare datorită informațiilor obținute în decursul acțiunii". Responsabilizarea pune problema abilităților active ale persoanei, care, astfel, preia un control realist asupra evenimentelor și situațiilor, fiind capabilă să facă față schimbărilor și, dacă este necesar, să producă sau să accelereze condițiile schimbării în sine.

Educatorii care lucrează pentru responsabilizarea elevilor trebuie să se concentreze asupra activităților care facilitează dezvoltarea următoarelor abilități:

- Capacitatea de a identifica ce și cât de mult poate fi utilizată ca o resursă utilă, într-o anumită situație;
- Capacitatea persoanei de a lua inițiative, să-și exprime propria autonomie de acțiune;
- Capacitatea de planificare în ceea ce-l privește pe el însuși și propriile sale acțiuni;
- Capacitatea de a se angaja în interacțiuni sociale cu încredere și stimă în propriul său potențial;
- Capacitatea de a se auto-motiva și de a persevera pentru a-și atinge obiectivele, cu o doză suficientă de rezistență și capacitatea de a răspunde la frustrările și problemele care decurg din dinamica socială, culturală și economică.

EFICACITATEA DIFERITELOR STILURI DE COMUNICARE

Interacțiunile dintre oameni de diferite limbi și culturi accentuează limitele cererii de înțelegere reciprocă numai prin cuvinte. În relațiile interculturale este mai profitabil să folosească un stil de comunicare care să țină seama de cuvinte (semnificații și sensuri, selectarea zonelor semantice de referință etc.), precum și a tuturor componentelor de comunicare non-verbală: ton,

postura,proxemetică , expresii, culori, parfumuri etc. De asemenea, în interacțiunile dintre oameni care se cunosc între ei, sensurile nu sunt de multe ori precizate verbal. Comunicarea începe prin identificări succesive cerute de către un efort sau elemente extra-lingvistice. În acest caz, limbajul non-verbal joacă un rol fundamental și este utilizat pentru a transmite interlocutorului contextul psihologic interior al vorbitorului .

Comunicarea în scop educativ, inițiată de către instructor în contextul asimilării, este o formă de comunicare al cărei scop este predarea cunoștinței predefinite. Aceste pot fi înțelese, însă și ca o etapă a comunicării în timpul căreia educatorul stabilește o puternică relație strict educațională cu studenții. Procesul începe cu stabilirea unui contract formator-cursant în care sunt definite scopurile, obiectivele, metodele și timpul de lucru corespunzător pentru ambele părți. Pentru o bună comunicare educativă, instructorul trebuie să vizeze următoarele aspecte:

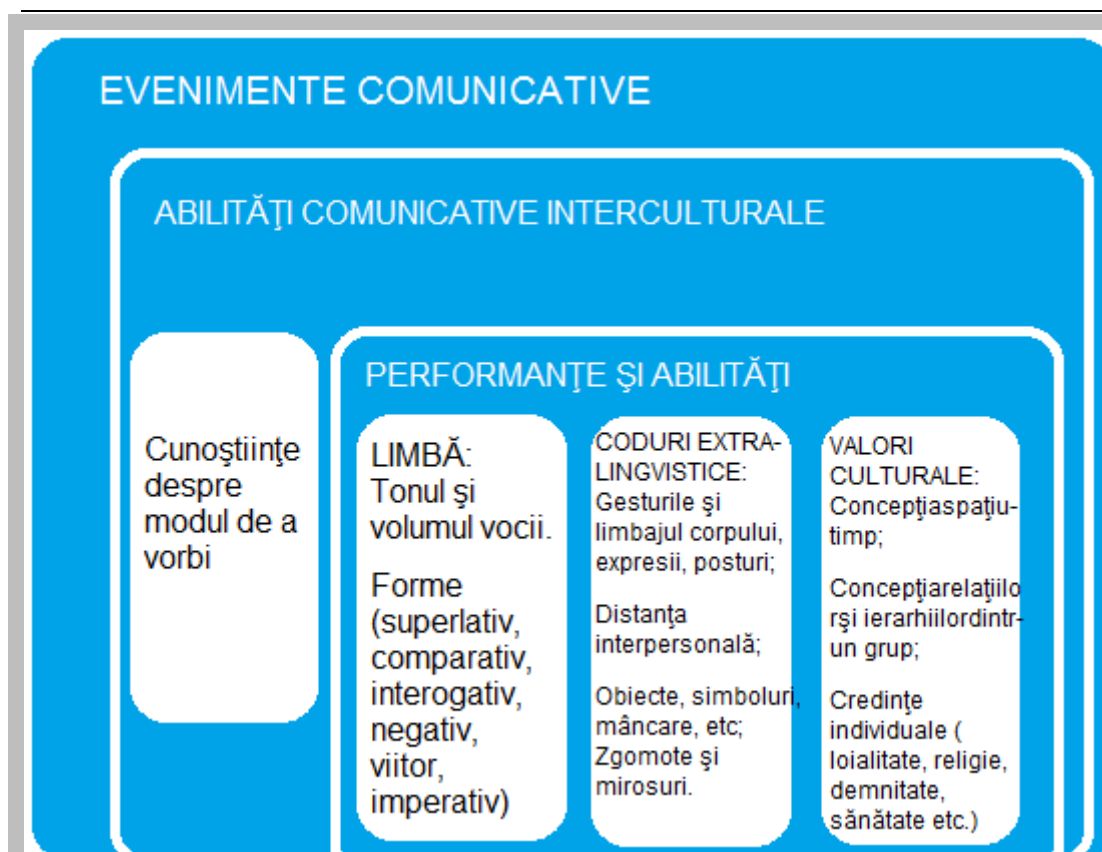
- Să adopte un limbaj simplu și cunoscut de cursanți;
- Să caute formele de limbaj și comunicare potrivite grupului;
- Să fie atent la reglarea volumului și ritmului de exprimare a cursanților;
- Să verifice dacă studenții au înțeles ceea ce educatorul vrea să le transmită;
- Să creeze un mediu de încredere pentru vorbitor și confort între membrii grupului.

Spre exemplu, în munca cu cursanții-adulți, instructorul trebuie să stabilească o abordare educațională legată nu numai de caracteristici sociale, culturale, personale și economice ale acestora. Trebuie luată în considerare și influența familiei, a mediului de muncă împreună cu toți factorii externi care pot mări și fragmenta timpul procesului de lucru. Ca un rezultat al evaluărilor diferitelor caracteristici ale cursanților, instructorul poate adopta, spre exemplu:

- Un limbaj simplu, alcătuit, în genere, din exemple concrete și comportament nonverbal;
- O anumiță liniaritate și concizie în transmiterea conceptelor și mesajelor;
- Un stil de comunicare stimulator (glume, termeni inediți, paradoxuri etc.)

Cursanții care învață o limbă străină, pentru a formula ipoteze despre conținutul verbal al unui mesaj, sunt ghidați inițial de către "paratext" (spre exemplu: pornesc de la tot ce este "în jurul textului"), chiar înainte de cuvinte (multe din ele fiindu-le necunoscute). În scris, paratextul poate avea o formă grafică, titluri sau imagini care însoțesc textul; în comunicarea orală pe paratext, poate fi, în schimb, prezența educatorului, mișcările lui, tonul vocii lui.

Balboni și Coen au trasat un Model de Competență Comunicativă Interculturală orientat către performanță (2008), care pune în evidență punctele critice în acest tip de comunicare interculturală. Propunem o sinteză grafică a modelului pentru a stimula instrumentele necesare autorefecției, pentru educatori:

Balboni, Coen, *Performance-oriented Model of Intercultural Communicative Competence* Ca' Foscari University, Venice, 2008

ANTREPRENORIATUL ȘI ÎNVĂȚAREA CA SISTEM

Învățământul intercultural se adresează unei nevoie a comunității sau construiește comunitatea prin conectarea indivizilor veniți din mai multe descendențe culturale. Programele oferite grupurilor interculturale trebuie adaptate nevoilor tuturor grupurilor culturale și imaginii lor în cadrul comunității în care trăiesc, referindu-se, în special, la rolul lor în comunitățile locale. Această zonă de intervenție are ca scop principal crearea unei baze spre a sensibiliza și a abilita fiecare individ pentru a deveni un participant activ și un constructor al unei societăți democratice; această responsabilitate pare a fi un prerechizit fundamental pentru construcția unei societăți pacifiste, care administrează conflictele interne într-un mod non-violent. Pentru a promova incluziunea socială, educația pentru adulți trebuie să fie direcționată către reducerea diferențelor sociale și culturale dintre indivizi, consolidarea abilităților celor care sunt în dezavantaj și garantarea posibilității fiecărui individ de participare democratică. Astfel, formarea în antreprenoriat este un instrument de a promova incluziunea socială. O atitudine antreprenorială este în fapt caracterizată de inițiativă, de proactivitate, independență și inventivitate în viața personală și socială, ca și la locul de muncă. Ea mai include motivarea și determinarea de a-și îndeplini obiectivele, fie ele personale sau în comun cu ale altora, inclusiv la locul de muncă.

Raportul OECD 2014 "Cum pot fi de folos abilitățile migranților?", accentuează legătura dintre calitățile antreprenoriale, angajabilitate și incluziunea socială a migranților, focalizându-se pe acele condiții care abilitază incluziunea și învățarea antreprenorială eficace a migranților adulți.

Pentru a ajuta imigranții să-și dezvolte calitățile, aceștia trebuie să locuiască și să muncească în noile lor case

- Furnizarea limbii și introducerea programelor, dar garantarea faptului că acestea nu întârzie procesul de căutare a unui loc de muncă;
- Accentuarea limbajului de predare de tip vocațional și exemplificarea lui- unde este posibil;
- Echiparea tuturor imigranților cu calificări de bază pentru a reuși pe piața muncii;
- Gasirea mai multor oportunități pentru imigranții cu calificări straine pentru a lua cursuri de întărire.
- A se asigura faptul că imigranții pot învăța cum funcționează piața țării gazdă;
- Utilizarea tutoratului;
- Încurajarea imigranților să-și înscrie copiii în procesul educațional încă de la o vârstă fragedă (3 ani);
- Încurajarea imigranților să-și aducă copiii cât mai repede posibil, în țara gazdă;
- Găsirea locurilor în educație, angajare și pregătire pentru copiii imigranților care au terminat învățământul obligatoriu în țara lor;
- A se evita înregistrarea copiilor cu un grad mai mic de învățământ doar în câteva școli.

Baza de date Politica Migrației, OECD nr. 3, Decembrie 2014

Începând de la bunele practici ale educației pentru adulți observate în prima fază a proiectului, am identificat un număr de trăsături ale rezultatelor învățării generale, asupra cărora programele de educare pentru adulți trebuie să-și îndrepte atenția pentru a promova activ civismul și intraprenoriatul:

1) Primul obiectiv urmărit este dezvoltarea limbajului și abilităților culturale de bază, care permit cursanților să posede instrumentele necesare pentru un nivel adecvat de angajabilitate și civism. Acest obiectiv presupune implică promovarea cunoștințelor a mai multe tipuri de interacțiune verbală, a principalelor trăsături ale diferitelor stiluri și registre ale limbii, variabilitatea limbajului și a comunicării în diferite contexte. Indivizii ar trebui să aibă abilitățile cerute pentru comunicare orală, într-o varietate de situații comunicative și să monitorizeze și să adapteze propria comunicare la contextul specific în care apare. Aceasta implică o predispoziție la dialog constructiv și critic, o apreciere a unei calități a comunicării diferite (formală, informală și estetică) și disponibilitatea de a depune eforturi pentru și de a arăta interes în interacțiunea cu alții. Comunicarea într-o a doua limbă cere, de asemenea, abilități ca medierea și înțelegerea interculturală. Educația non-formală a adulților poate contribui la atingerea acestui scop, prin activități modulare pe termen scurt, intens personalizate și individualizate, duse la îndeplinire în conformitate cu principiul proximității locului în care oamenii trăiesc și muncesc, iar pentru cei care muncesc, chiar prin modele de integrare strâns legate de aceeași activitate profesională;

2) Învățarea activă este strict conectată cu programele, care vizează dezvoltarea abilităților antreprenoriale (Consolini, Loasses, 2013). Pentru eficacitatea acțiunilor de pregătire este esențial să se echilibreze teoria cu practica, implicând studenții în situații de muncă reale și implicând și încurajând rolul lor activ în procesul de învățare. Abordările învățatului prin practică și educației de la egal la egal sunt folositoare pentru stimularea implicării de profunzime. Cea dintâi ajută la integrarea învățatului teoretic cu experimentare practică, consolidând astfel învățatul; cel de-al doilea permite cursanților să interacționeze cu "modele antreprenoriale", potențial mai aproape de ei: contribuția altor profesioniști și proprietari de mici afaceri care au trecut prin experiențe, stârnesc repede interesul studenților. Toate aceste practici care sunt inspirate de aceste principii, pot să ajute stimularea implicării studenților.

3) Factorul cheie în stimularea dezvoltării abilităților antreprenoriale este stabilirea unei cooperări între instituții de educație, comunitățile locale și întreprinderi, în relație directă cu cursanții. Aceste legături trebuie să fie flexibile pe cât posibil și nu predeterminate. În aceste scopuri se încadrează pe deplin, spre exemplu, proiecte care vizează promovarea civismului activ. Grupuri majore de parteneri pot include în mod normal reprezentanți ai organizațiilor culturale, grupurilor vârstnice, grupurilor etnice, organizațiilor civice, școlilor, serviciilor sociale, ai oamenilor de afaceri, oficiali din administrația locală și, de asemenea, participanți din cadrul publicului cheie și organizațiilor non-profit.

ÎNTÂMPINARE, ASCULTARE, ÎNDRUMARE

Adulții care sunt angajați într-o educație continuă și vor să dobândească noi cunoștințe, sunt în situația de a se distanța de nevoile existențiale sau profesionale și de realitatea în care trăiesc. Învățarea la adulți se focusează asupra subiectivității și biografiilor individuale: situații concrete în care nevoile de pregătire, obiectivele de învățare și de dezvoltare personală apar și interacționează. Ca parte a programelor de pregătire, faza de întâmpinare are un rol de coordonare și fundamental. Adulții sunt capabili să poarte dialoguri constructive atunci când ei experimentează o atmosferă pozitivă, în stadiul inițial al procesului de învățare. Crearea unei atmosfere sigure și deschise, în care fiecare are curajul să-și exprime propriile idei, pare să fie esențială în procesul de învățare interculturală. Crearea unui astfel de mediu și "spiritul" descris mai sus, un rolul important îl joacă tutorele grupului. În particular, buna practică cu care ne-am confruntat în prima etapă de cercetare a proiectului "Us&Them", ne-a arătat că faza de întâmpinare presupune următorii pași:

- Interviul inițial pentru colectarea datelor: în faza de input a cursantului într-un mediu de învățare, este bine să se folosească instrumente de sondaj pe cât de detaliate posibil, pentru a evidenția informația. Această fază este de fapt caracterizată ca un moment cheie pentru: detectarea nevoilor și a problemelor ridicate de către studenții străini; încercarea de reconstrucție a unei experiențe personale; crearea unei atmosfere degajate pentru a înlătura orice formă de insecuritate ori frică a cursantului; stabilirea unor fundamente pentru construirea unei relații de încredere și deschidere- condiție esențială în dezvoltarea propunerilor pentru schimbarea și îndeplinirea obiectivelor de dezvoltare individuală;
- Trasarea rețelelor sociale a cursanților: trasarea contactelor și a rețelelor de persoane și partenerilor care au relații semnificative cu cursantul permite stafului educațional să monitorizeze mai bine progresul procesului de învățare și să îl facă mai puternic și incisiv. Această fază are ca obiectiv achiziția de informații necesare fazei de primă incluziune a cursantului în mediul de învățare. Dar, acesta se dovedește a fi și mai important în timpul întâlnirilor cu staful educațional, cu familiile și în anumite cazuri specifice cu alți jucători de referință din rețea, deoarece verificarea unei sesiuni de pregătire poate fi de ajutor în anumite contexte concrete (muncă, stări afective, participarea la viața publică, interacțiunea cu comunitatea locală). Conturarea rețelelor de cursanți este importantă pentru a detecta orice impact pe care l-a avut asupra vieții personale învățarea anterioară. Traectoriile de dezvoltare a abilităților soft (cum ar fi comunicarea, rezolvarea problemelor, planificarea propriei vieți etc.)

au ca obiectiv îmbunătățirea capacității de angajabilitate, satisfacția personală și socializarea cursanților. Dacă personalul educațional are oportunități de a implica o rețea de parteneri în diferite etape ale procesului de învățare, cursanții vor avea mai multe posibilități de a experimenta nivelul lor de competență în contexte specifice, legate de viața de zi cu zi;

- Relația cu o rețea de servicii: Programele de educație inclusivă ale adulților necesită ca personalul de învățământ să aibă o bună cunoaștere a rețelei locale de servicii de asistență socială. Deseori, educatorii se confruntă cu probleme sociale pe care educația nu le poate rezolva de una singură: fiecare persoană aduce sentimente și experiențe care ar putea afecta realizarea obiectivelor educaționale. Educatorii nu dispun de resurse și competențe pentru a rezolva probleme, uneori foarte complexe, dar cu siguranță poate veni în întâmpinarea cererilor de ajutor într-un mod constructiv. O imagine clară a serviciilor locale nu este doar un instrument de sprijin util, pentru a susține relația de încredere stabilită cu cursanții.
- Activități de îndrumare: Nevoia de orientare continuă reiese puternic din activitatea de învățământ cu imigranții adulți, care se găsesc câteodată pe parcursul a doar câteva luni, în situația a schimba țara, orașul, casa, locul de muncă. Primul interviu de întâmpinare este necesar pentru integrarea într-un mediu educațional, dar este adesea necesară pentru a stabili instrumente dedicate monitorizării îndeplinirii obiectivelor de învățare (exerciții de îndrumare, întâlniri ale stafului, interviuri individuale cu cursanții, calitățile care ar reflecta potențialului, obiectivele și cariera școlară). Folosirea acestor instrumente, face mai ușoară regândirea și redefinirea cursurilor de formare individualizate și în concordanță cu nevoile educaționale ale fiecăruia. Atenția acordată ascultării nevoilor profesorilor trebuie asigurată și implementată în mod continuu: realizarea interviurilor individuale cu anumite ocazii, a evenimentelor critice sau faze de tranziție (de exemplu: Începerea unei perioade de stagiu), dar și în situații mai puțin structurate cum ar fi tururi educaționale, sesiuni de îndrumare sau chiar pauzele dintre lecții.

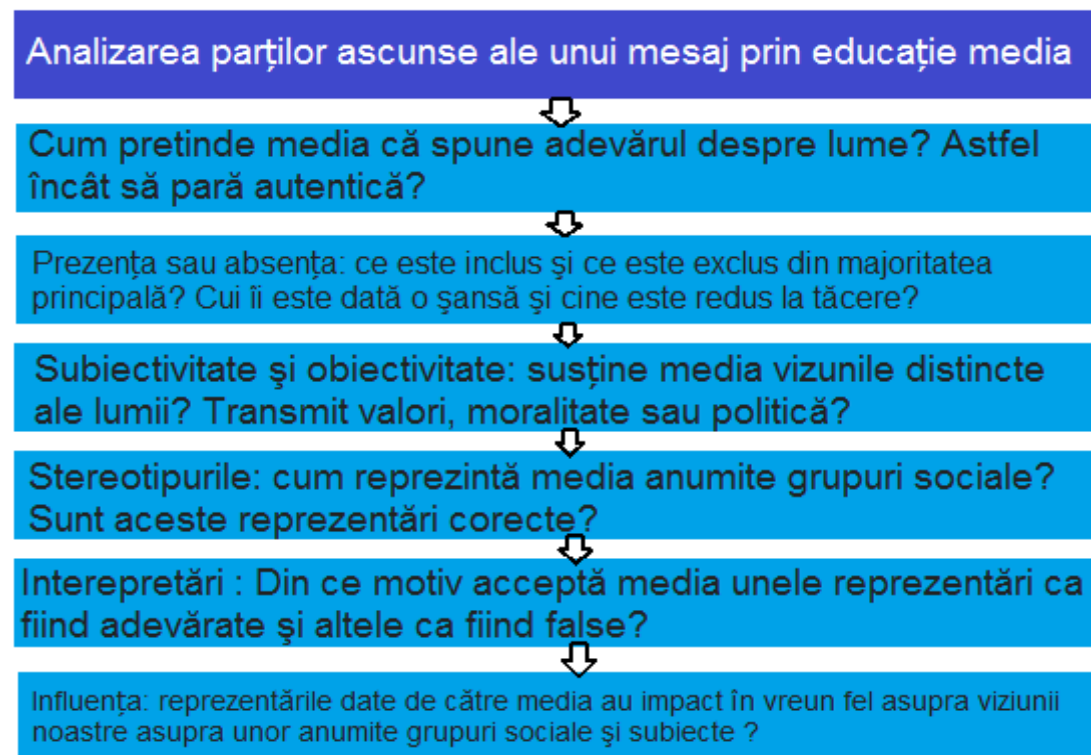
EDUCAȚIA MEDIA

" Educația media " se referă la setul de activități educaționale și didactice menite să dezvolte studenților abilități utile în înțelegerea critică: natura și categoriile de mass-media; genurile sale și limbile lor specifice; tehnicile folosite în construirea mesajelor și sensul atribuit lor (Lever, 2002) în cadrul societății contemporane. De fapt, percepția și cunoștințele pe care elevii nativi le au despre migrație sunt strâns legate de mass-media: acesta este primul motiv pentru a promova cursuri de educație media, cu o perspectivă interculturală. Este la fel de important ca cursanții migranți să poată studia reprezentările lor proprii și a altor culturi oferite de mass-media.

Educația media poate avea un rol important în promovarea competențelor interculturale . Acesta oferă instrumente pentru alfabetizare avansată și funcțională a cursanților, care să le permită să dobândească competențe utile pentru o conviețuire pașnică, datorită unei conștientizări mai profunde a reprezentării diferențelor culturale oferite de mass-media.

Începând cu anul 2006, Consiliul Europei a subliniat rolul mass-media în construcția de semnificații sociale împărtășite, subliniind rolul acestora în promovarea dialogului și a diversității culturale. Pe de o parte, programul "Pestalozzi" citează mass-media ca un instrument educațional important, în timp ce programul orașe interculturale le consideră ca un instrument care are un impact semnificativ asupra politicilor urbane doar gândiți-vă la percepțiile asupra diversității, care pot fi ghidate prin reprezentări jurnalistice, echilibrate sau stereotipe, care coexistă în diverse contexte urbane. A obține informații din mass-media (presă, televiziune, internet) face parte din viața noastră de zi cu zi. Educația interculturală, prin mass-media, este în același timp un instrument și un scop: un instrument, atunci când ia în considerare cantitatea mare și diversitatea informațiilor provenite din

diferite surse complementare; și un obiectiv, în măsura în care vizionează lumea prin intermediul ei, rămânând cel mai bun mijloc de a dobândi cunoștințe cu privire la caracteristicile mesajelor pe care acestea le transmit.

Buckingham, Educația media: Alfabetizare, Învățare și Cultură Contemporană, 2006

Aptitudinile legate de decodarea și producerea mesajelor multimedia pot avea un impact considerabil în afara sălii de clasă. Un proiect media educațional poate viza dezvoltarea comunității locale pe un anumit subiect, sau să ofere vizibilitate persoanelor sau unor acțiuni colective de interes comun (voluntariat, cultural, multicultural, artistic, religios și interconfesional, proiecte de voluntariat etc.), promovând coeziunea socială și întărind abilitatea de a participa la viața publică (Centrul Nord-Sud al Consiliului Europei, 2008)

REZULTATELE ÎNVĂȚĂRII

După cum a fost deja menționat în raportul Transnațional IO1, peisajul activităților educaționale pentru migranți și rezidenți străini în zona Romei este extrem diversificată și eterogenă. Sistemul educațional formal ajută doar o parte dintre adulții înscriși în programe de studiu (acest lucru este în special adevărat pentru Italia și Spania), și o mare parte din serviciile educaționale sunt oferite de ONG-uri, organizații de voluntari, organizații de caritate, organizații profesionale de pregătire. Ca rezultat, chiar și profilul profesional al educatorilor pentru adulți nu este unic. În unele cazuri, voluntari și profesioniști ce vin din diferite profesii pot lucra ca educatori în ONG-uri; deseori, diversitatea aptitudinilor educatorilor este văzută de către organizații ca o resursă pentru a oferi pregătire trans-disciplinară și pentru a deschide activitățile către comunitățile locale.

Pornind de la rolul "profesorului-incluziv" putem să ieșim din constrângerile impuse de clasificarea profilelor profesionale ce lucrează în sistemul educațional pentru adulți. Fără a susține că difinim aria de expertiză ce constituie profilul profesional al educatorilor pentru adulți ce lucrează în contexte interculturale, am preferat să identificăm rezultatele cheie ale învățării transversale ca efect al analizei nevoilor de pregătire executată ca parte a primului Produs Intelectual a proiectului Us&Them. Agenția europeană pentru dezvoltare în educația pentru nevoi speciale a studiat modul în care toți profesorii sunt pregătiți prin educația lor inițială pentru a fii "incluzivi" (Profilul Profesorilor incluzivi, AEPDES, 2012). Am adoptat definiția profesorului-incluziv pentru a include printre beneficiarii acestui document o varietate mai mare de profesioniști ce lucrează în sistemul educațional de pregătire a adulților a țărilor partenere, care încă nu au găsit o definiție proprie în contextul unui profil profesional stabilită la nivel național sau european. Raportul propune o clasificare interesantă a 4 valori cheie asociate cu atitudini, cunoștințe și abilități ale educatorilor.

Valorificarea diversității elevilor	• Concepții despre educația atotcuprinzătoare • Viziunea profesorului asupra diferenței dintre studenți
Susținerea tuturor elevilor	• Promovarea academică, practică, socială și emoțională a predării pentru toți elevii; • Abordări eficace de predare în clase neomogene.
Lucrul cu alții	• Lucrul cu părinții, familii și factori sociali cheie; • Lucrul cu o varietate profesională vastă.
Dezvoltare profesională personală	• Profesorii ca practicieni reflectivi • Educație inițială pentru profesori ca o fundație pentru dezvoltarea și cunoașterea profesională.

European Agency for Development in Special Needs Education (2012) Profile of Inclusive Teachers

Obiectivele generale de învățare pe care le-am evidențiat în secțiunea anterioară a acestui document își găsesc opoziție consistentă în cadrul celor patru categorii ale valorilor profesorului incluziv. Această schemă de asemenea ne permite să identificăm niște rezultate cheie ale învățării și să le corelăm cu abilități, cunoștințe și aptitudini legate de arii specifice de intervenție educațională.

Setul de competențe pe care le propunem în această secțiune urmărește categorizarea activităților identificate de Grupul de cercetare europeană privind competențele în domeniul educației adulților și educației continue în Europa, ce a fost inițiată de Institutul German pentru Educația adulților în Octombrie 2005. Următoarele scheme nu sunt menite să fie exhaustive pentru a defini profilul profesional al educatorului intercultural, ci reprezintă punctul de plecare pentru a defini obiectivele de formare a rezultatelor proiectului Us&Them.

Staff Consult S.r.l.

Via Marco Celio Rufo 12

00175 - Roma, Italia

Tel.: +390694015389 Fax: +390694816765

www.staffconsult.it

Predare

Cunoștințe	Abilități	Competențe
Dimensiunea psihologică - Cunoștințe despre performanțe și comportament uman, diferența de atitudine individuală, personalitate și interese, mecanismul motivării și a procesului de învățare - Elemente care facilitează sau împiedică comunicarea interculturală - Principii de bază ale educației interculturale și psihologiei transculturale Dimensiune socială/culturală - Cunoștințe despre comportamente și dinamica grupului, influențe sociale asupra comportamentelor, relațiile dintre migrare și atitudini personale - Teorii principale despre fenomenele culturale și procesele integrării (din antropologie culturală, sociologie și psihologie) - Elemente de antropologiei culturale (etnie, înrudire, valori și norme ce formează baza culturii) - Principalele teorii cu privire la modele de cultură și fenomene de aculturație și a enculturație. - Elemente ale culturii gazdă (aplicarea culturală și antropologică a acestor elemente într-un context local) - Caracteristici generale de comunicare; tehnici de comunicare verbală și non-verbală.	Ascultare: - Atitudinea de a asculta și înțelege informațiile și ideile prezentate sub formă vorbită; interpretarea elementelor de comunicare verbală și non verbală - Înțelegerea și interpretarea sensului limbii și a comunicării - Recunoașterea și interpretarea de coduri culturale care influențează comunicarea și relațiile - Abilitatea de a identifica sau de a capta elemente cunoscute (un desen, un obiect, un cuvânt sau un sunet) ascunse printre alte elemente dintr-un mesaj scris/vorbit. Comunicare/interacțiune - Decodarea și transmiterea comunicării verbale utilizatorului imigrant. - Abilitatea de a vorbi într-o manieră care poate fi înțeleasă de ceilalți - Identificarea și îndepărtarea obstacolelor culturale ce împiedică relații comunicative eficiente - Abilitatea de a dirija relații interpersonale, în special în posibile situații conflictuale - Abilitatea de a păstra rolul de persoană terță între părțile ce comunică - Managementul stereotipurilor și prejudecăților în relațiile multietnice și multiculturale	a) Primirea/întâmpinarea și ascultarea studenților și/sau a rudelor lor b) Negocierea planului educațional cu cursantul c) Proiectarea și implementarea cursurilor pentru abilități soft ce au legătură cu civismul și respectul pentru drepturile omului d) Furnizarea, promovarea și coordonarea intervențiilor educative pentru prevenirea tensiunilor culturale e) Elaborarea, proiectarea și crearea de noi aplicații, idei, relații și noi sisteme si produse(inclusiv contribuții artistice) .

Sprijin		
Cunoștințe	Abilități	Competențe
Elementele evidențiate în caseta „predare” plus: - elemente ale culturii de origine a cursantului imigrant - structura, organizarea și folosirea de servicii publice: servicii sociale, sănătate, educație, afacere - legislația imigrării. Principiile legislației privind drepturile naționale, europene și internaționale și protecția drepturilor omului. - elemente de politici legate de integrarea și incluziune în țara gazdă (cu privire atât imigrare cât și la azil)	Elementele evidențiate în caseta „predare” plus: - explicarea organizării și funcționării și promovarea accesului la resurse și servicii publice și private - consilierea oamenilor și a grupurilor minoritare în relația lor cu societatea gazdă și conștientizarea lor cu privire la drepturile și responsabilitățile lor într-un context social - furnizarea către operatorii de servicii a cunoștințelor legate de cultura imigranților - planificarea, managementul și monitorizarea intervențiilor educaționale care vizează dezvoltarea potențialului studenților străini în scopul de a atinge nivelul tot mai avansat de incluziune - Cooperarea cu rețeaua de relații a studenților străini (familie, prieteni , profesori, voluntari, etc.)	Elementele evidențiate în caseta „predare” plus: a. Însoțirea și sprijinirea studentului străin în îndeplinirea procedurilor administrative, birocratice, pentru accesul la servicii publice b. îndrumarea către alte servicii de sprijin (servicii de sănătate externe specializate psihologic, psihiatric, o formare/orientare profesională) c. proiectarea și implementarea de activități de orientare în carieră (activarea motivației cursanților, analizarea potențialului studenților, promovarea căilor de auto-responsabilizare).

Cunostinte	Abilități	Competențe
Elementele evidențiate în caseta „predare, îndrumare și consiliere”, plus: - Cunoașterea sistemelor filozofice diferite și a diverselor religii, principiile de bază, valorile, etica, modurile de gândire, obiceiuri, practici și impactul acestora asupra culturii. - Cunoașterea producției de mass-media, tehnicile și metodele de difuzare a informațiilor, mijloace alternative de a informa și menține atenția în formă scrisă, orală și vizuală .	Elementele evidențiate în caseta „predare, îndrumare și consiliere”, plus: - Gestionarea emoțiilor în situații critice în contexte multietnice și multiculturale - Dezvoltarea prin munca de animație socială a sentimentului de autonomie în rândul persoanelor cu anumite aspecte critice - Formularea de proiecte ținând cont de structurile și resursele comunității locale - Facilitarea relațiilor dintre toți membri grupului și între grup și contextul de referință. - Activarea rețelei teritoriale pentru integrarea studenților (prin implicarea rudelor și a comunităților locale, prin proiecte, campanii și inițiative de creștere a conștientizării) - Proiectarea de medii de învățare bazate pe situații reale în cazul în care sunt contextualizate problemele în loc să fie izolate în elemente abstracte și artificiale separate.	Elementele evidențiate în caseta „predare, îndrumare și consiliere”, plus: - Realizarea și coordonarea intervențiilor de animare și de socializare atât în interiorul școlii /centrelor de formare, cât și în spații publice locale (activități de petrecere a timpului liber, teatru, cor pictura, tabere de vară etc.) - Gestionarea furnizării de informații și orientarea studentului pentru a facilita accesibilitatea și utilizarea independentă a serviciilor publice și private din zonă. - Gestionarea activităților individuale de consiliere folosind tehnici de consiliere. - Conducerea de acțiuni de creștere a conștientizării față de un stil de viață care respectă regulile de igienă, nutriție și siguranță corespunzătoare, protejând dreptul la sănătate și bunăstarea oamenilor.

Staff Consult S.r.l.

Via Marco Celio Rufo 12

00175 - Roma, Italia

Tel.: +390694015389 Fax: +390694816765

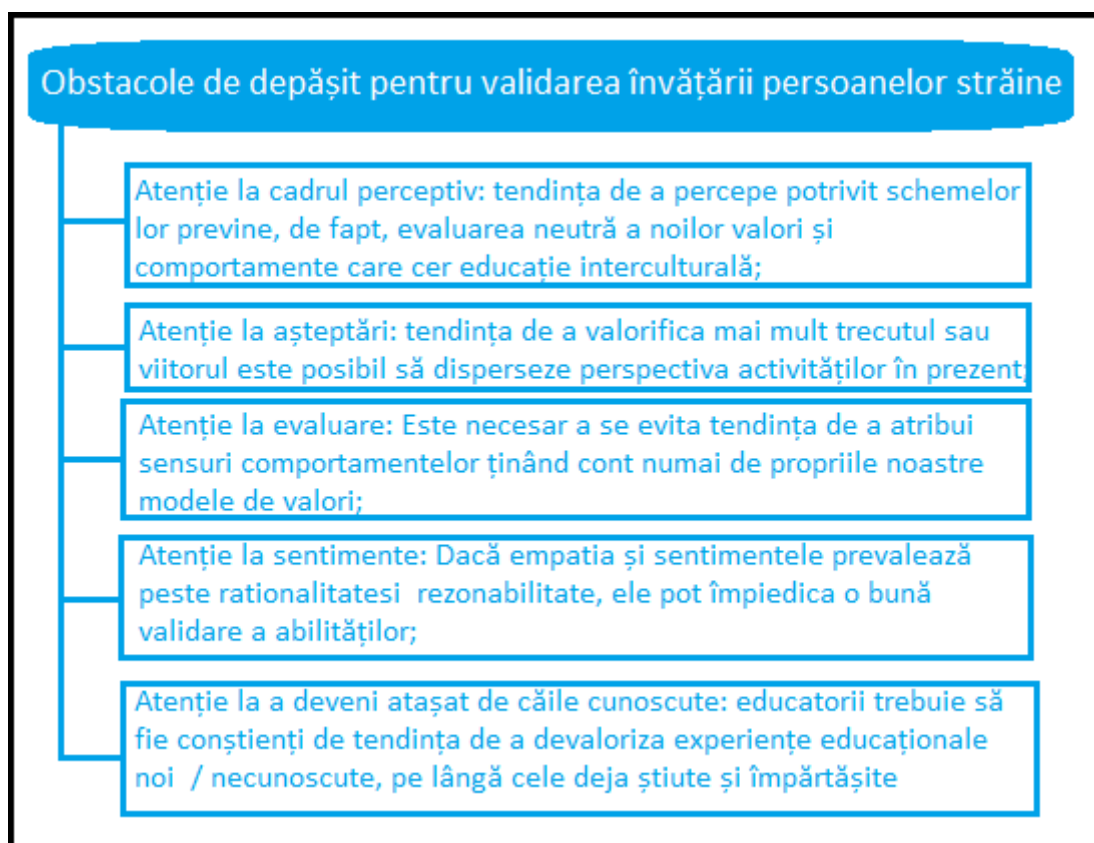
www.staffconsult.it

SUSȚINEREA CURSANȚILOR PENTRU EVALUAREA ABILITĂȚILOR

Adulții ar trebui să aibă posibilitatea ca procesul învățării lor să fie recunoscut și validat. În timp ce un număr de instrumente s-a dovedit a fi foarte util pentru educația și pregătirea vocațională, la acest stadiu validarea rezultatelor învățării în educația generală a adulților pe căi informale și non-formale lipsește în mare parte.

Abordări și obstacole

Recunoașterea și validarea învățării care ținește activitățile cursanților adulți din grupurile interculturale trebuie să păstreze în atenție câteva puncte legate de educația interculturală, care poate să garanteze obiectivitatea (Farinelli, 2014).

În definiția UE a diferitelor tipuri de învățare, adjectivele formal și non-formal califică învățarea, și nu procesul (formarea). "Formalitatea" este dată de recunoașterea (certificarea) rezultatului procesului, nu de locurile și de împrejurările învățatului. Motivarea în termeni de învățare mută atenția pe produs. Atenția este, deci, pe ce știe individul, și să știe cum să se descurce la sfârșitul unui curs; sau în termeni de proiecție, pe ce ar trebui să știe individul și să știe cum să facă. Din perspectiva nu numai a învățării pe parcursul vieții, ci și a învățării comprehensive în timpul vieții, nu este necesară conectarea la o procedură de pregătire specifică, ci în sens mai larg conectarea la capacitatea (competența) de a la îndeplinire o anumită activitate. Din contră, gândind în termeni de formare, te poți înșela. Formarea (cu sens de relație asimetrică între profesor și cursant, sau între expert și novice - în care există un

conținut stabilit în prealabil) direcționează întrebarea spre procesul și contextul în care sunt puse în aplicare procedurile necesare care favorizează învățatul.

Colectarea de dovezi

Prima fază a procesului de evaluare a competențelor cuprinde colectarea de dovezi, unde dovada înseamnă toate elementele care ajută la atestarea competențelor, cunoașterii și abilităților dezvoltate de către candidat. Metoda de colectare organizată a informației, datelor și dovezilor documentare coincide cu portofoliul de instrumente, care, în forma lor structurată, pot fi legate în două tipuri principale:

1. Sistemul Europass, aprobat prin Decizia nr. 2241/2004/CE, include 5 instrumente folosite pentru furnizarea de dovezi și colectarea de informații într-o manieră standardizată, cu privire la cursurile de formare efectuate, experiența de muncă capitalizată în timp și în diferite țări europene. Anumite instrumente, cum ar fi CV-ul și Pașaportul Lingvistic european, sunt declarații personale, care nu au valoare legală, dar care au o funcție de informare despre competențe, cunoștințe și abilități obținute. Celelalte trei instrumente, care sunt Suplimentul de certificat Europass, Suplimentul de Diplomă Europass și Mobilitatea Europass trebuie să fie completate și emise de autorități competente. În Italia este Centrul Național Europass (CNE) care emite documentul.
2. În afara acestui tip de document de colectare a dovezilor, se poate prevedea un alt tip de material: sunt, de exemplu, sisteme de portofolii digitale care folosesc combinații de diferite feluri de instrumente (audio, video, imagini; în unele cazuri acest tip de instrument tinde să altereze centralitatea și autenticitatea competențelor care sunt evidențiate). Tehnica povestirii poate de asemenea contribui la reîntoarcerea profilului de competență auto-declarate. Procesele narative sunt potrivite pentru imersiunea competențelor implicite, pentru funcția meta-cognitivă, cu alte cuvinte, pentru examinarea acțiunilor întreprinse

Măsurarea învățării

Pasul următor al procesului de evaluare, comparat cu colecția de dovezi, pune problema folosirii unor tehnici specifice pentru măsurarea învățării, pentru a evalua corespondența eficientă între intensitatea competențelor posedate și gradualismul competențelor descrise în referințele standard. Rezultatul colectării de dovezi determină, deci consecințele și ceea ce noi am putea numi "spații gri", sau pe acelea care nu au corespondență directă între dovezi și competențe, unde este necesar să se intervină cu instrumente speciale pentru a evalua în continuare competențele.

Dacă luăm în considerare subiectul evaluării, putem distinge cea mai potrivită tehnică de măsurare și instrumente pentru competențe: de tip cognitiv (instrumente capabile de a readuce nivelul de cunoștințe obținute pentru care se includ dovezi argumentative, discuții, interviuri...); de tip tehnic-profesional (se preferă evaluarea aplicării cunoștințelor în procese concrete, recurgerea la teste practice, experiențe simulate, exercițiu, studii de caz); de tip transversal (se preferă observarea capacității de folosire a instrumentelor conceptuale pentru a organiza asimilarea de cunoștințe, tehnici de observare sau simularea performanțelor). Tabelul de mai jos arată o selecție a instrumentelor disponibile și, iar pentru fiecare dintre ele, se indică o prioritate potențială de utilizare pentru a combina în mod convenabil diversele instrumente în relație cu ceea ce este măsurat efectiv.

Tipul de instrument de evaluare	Cunoștințe	Abilități	Comportament
Test (Chestionare cu întrebări închise/deschise)	X	X	
Lista de verificare		X	X
Discuții, interviuri	X	X	
Teste argumentative	X	X	X
Observare		X	X
Teste practice, experiențe simulate, exerciții,	X	X	X
Analiza de caz	X	X	X

Ghid pentru validarea eficientă a învățării informale și non-formale, Letizia, Russiello, Giancola, Lembo, 2012

În cazul învățării desfășurate în contexte informale și non-formale, folosirea unei combinații de diferite instrumente este preferată pentru a asigura o mai mare flexibilitate a procesului de validare. Acest proces trebuie să reușească să includă declinarea individuală a competențelor, cunoștințelor și abilităților învățate și să le conecteze la standardul de referință, ca urmare a cursurilor transparente și replicabile de validare. Conceperea unui cadru de evaluare va permite obiectului evaluării să fie combinat cu acțiuni și instrumente de evaluare așa cum sunt definite în standardul de referință.

Test și examinări practice

Testele de evaluare a calificărilor profesionale reprezintă un posibil instrument pentru a măsura nivelul specific de cunoștințe și competențe ale unui individ, obținute într-un context formal, non-formal și informal. Ele au un caracter extrem de versatil și un cost limitat. În general, un test este stabilit în așa fel încât candidații să poată răspunde oral sau în scris la întrebări pregătite anterior. Testele orale pot fi folosite pentru a verifica înțelegerea întrebărilor complexe, în timp ce testele scrise pot folosi un format cu alegeri multiple sau adevărat sau fals și pot fi considerate cel mai potrivit instrument pentru construirea unei baze de date și pentru procesarea rapidă a răspunsurilor.

Testele practice trebuie să evidențieze achiziția de abilități obținute într-un mediu non-formal și informal și pot fi concentrate pe dezvoltarea unor cazuri specifice sau rezolvarea unor probleme ale companiei și pot avea funcția de a face ceea ce s-a învățat teoretic într-un mediu non-formal și informal mai transferabil și reproductibil. Gradul de dificultate al testelor scrise sau practice se poate referi la următoarele niveluri:

Metode	Obiective	Exemple
Test (ante rezultate)	Evaluarea caracteristicilor personale, a abilităților și a aplicării lor	- Examenе scrise și orale - Teste
Feedback (analiza consecințelor)	Răspunsul (pozitiv sau negativ) este folosit pentru a furniza informații despre cum a fost considerată performanța persoanei	- Cercetare - Chestionare - Referințe - Afirmații - Rapoarte

Test practic	Evaluează abilitățile tehnice și pe cele legate de rezolvarea problemelor în legătură cu rezolvarea și îndeplinirea activităților practice	- Demonstrație practică pe site
--------------	--	---------------------------------

Ghid pentru validarea eficientă a învățatului formal și non-formal, Letizia, Russiello, Giancola, Lembo, 2012

MATERIALE ȘI RESURSE

Model de Competență Interculturală-UNC School of Education. Modelul creat de K. Deardorff. Modelul include o unealtă utilă de auto-evaluare pentru a evalua competența interculturală.

http://soe.unc.edu/news_events/news/2009/090917_esl_workshop/2_Model_of_intercultural_competence.pdf

Folosirea incidentelor critice în activități de clasă. Agenda Norquest College Handbook pentru educatori.

<https://www.norquest.ca/NorquestCollege/media/pdf/centres/intercultural/CriticalIncidentsBooklet.pdf>

Set de pregătire despre Învățătura Interculturală (seria T-Kit)-Manualul, realizat de experți în educație COE, vrea să asigure cititorului o serie de reflexii, concepte, metode și alte sfaturi despre cum să lucrezi în fondul învățării interculturale în câmpul activităților tinerești.

<http://pjp-eu.coe.int/en/web/youth-partnership/t-kit-4-intercultural-learning>

Proiectul MIGOBI-Un modul de învățare deschis, flexibil, interactiv și incitant despre dezvoltarea și experimentarea spiritului antreprenorial în setările învățării interculturale combinând abordări folosite în educația adultă (proces deschis, persoana care învață este centrată) și abordări utilizate în VET (rezultate orientate, eficiente). Acest modul este proiectat să faciliteze schimbul de valori și atitudini în ceea ce privește antreprenoriatul dintre diferite persoane care învață și să încurajeze experiențele antreprenoriale practice.

<http://migobi.eu/products/>

TIME-Proiectul Pregătirea Mediatorilor Interculturali pentru o Europă Multiculturală explorează practici de antrenament și angajare a mediatorilor interculturali pentru emigranți în întreaga UE. Output-urile intelectuale includ: Bune practici de meditație interculturală; Profile educative de meditație dorită și rezultatele învățării.

<http://www.mediation-time.eu/>

Proiectul de ieșire înaintat, numit Handbook (Agenda) și Toolbox (Cutia cu scule) pentru profesioniști: includ un cadru teoretic folositor pentru inițierea abordării bazată pe competențe pentru a îmbunătăți incluzia socială a femeilor migratoare și unelte de pus în practică cu acestea.

<http://www.forwardproject.eu>

Kvalues project-Povești curriculare digitale pentru toți. Unelte și ghidare pentru educatorii adulți (Kvalues-Grundtvig). Unelte de aplicare digitală a metodologiei povestirii în medii de învățare.

http://meltingpro.org/wp-content/uploads/2013/04/tool_2-copia.pdf

FLEXI-PATH proiect de sine stătător-Autoevaluarea Setului de instrumente este proiectat în formă de agendă pentru a înregistra și documenta competențele formale și non-formale obținute. Educatorii adulți pot folosi agenda pentru a se valida pe ei înșiși, și se presupune că este implementat pentru a fi folosit în educația adultă și în organizații de formare.

<http://www.flexi-path.eu/>

Proiectul SAVING-Împărtășirea bunelor practici pentru a selecta proiectul de valorificarea învățătura include informală ieșirile lui câteva resurse utile de procese de evaluare în a pentru abilităților fi aplicate a procesele de învățare informal în non-formal.

<http://network.sfc.it/saving/outputs-en>